

HERTOG
POST®

's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging

VAN DIETEN

POSTZEGELVEILINGEN BV

Sinds 1886

- Elk voor- en najaar organiseren wij een veiling met een kwaliteitsaanbod betere zegels en series, goede verzamelingen en complete nalatenschappen.
- Voor deze veilingen vragen wij doorlopend goed materiaal!
- Als Register makelaar-taxateurs verzorgen wij expertises voor verzekering en successie.

Als service bieden wij:

- De veilingcatalogus op onze website met zoekfunctie,
- De mogelijkheid om live online te bieden tijdens de veiling

Van Dieten Postzegelveilingen bv
www.vandieten.nl

Roermond, Bakkerstraat 22, 6041 JR, Nederland
T: +31 (0)475 - 563 500 • F: +31(0)475 330 829
Den Haag, Parkstraat 20 (gebouw Parkhage),
2514 JK, Nederland
T:+31(0)70 365 3817 , info@vandieten.nl

info@vandieten.nl • www.vandieten.nl

HERTOGPOST

elke 1e zaterdagmorgen van de maand in 2025

ansichtkaarten en postzegelbeurs

gratis entree en parkeren

Zaal open van 9:00u t/m 12:30u

Sociaal Cultureel Centrum de Helftheuvel - Helftheuvelpassage 115 - 's-Hertogenbosch

2025

maandelijkse

leden bijeenkomsten

's-Hertogenbossche

Filatelistenvereniging

elke 4e donderdagavond

zaal open vanaf 19:00u

Sociaal Cultureel Centrum

De Helftheuvel

Helftheuvelpassage 115

's-Hertogenbosch

Wij houden voor u maandelijks een online veiling met hierin opgenomen, diverse betere en zeer goede nummers van Nederland, Overzeese Rijksdelen en buitenland.

Tevens hebben we steeds een ruime sortering in goede verzamelingen wereld en restpartijen in dozen, kistjes, etc.

Ook U kunt op onze maandelijkse veiling meebieden!

Kijk voor meer informatie op onze website.

Kerver 10

5521 DB Eersel

Tel: 0497-512057

Fax: 0497-516605

info@bpvveiling.nl

www.bpvveiling.nl

HERTOGPOST DECEMBER 2025

Maandblad van de 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging
36^e jaargang nummer 11

Geachte leden,

Hierbij nodigen wij u uit voor de ledenavond op donderdag 18 december a.s. in zaal 1 van sociaal cultureel centrum 'De Helftheuvel', Helftheuvelpassage 115, 5224 AC te 's-Hertogenbosch. Aanvang 20.00 uur.

Agenda ledenavond 18 december 2025

1. Opening, verslag 27 november j.l.,
    ingekomen stukken en mededelingen
2. Verkoop
3. **BINGO**
4. Rondvraag
5. Sluiting en *surprise*

In deze Hertogpost o.m.:

- ❖ Hertogpost 2025: een postzegelfeest
- ❖ De ramp bij Vossegat
- ❖ Een Bossche Camera obscura
- ❖ D.J. von Balluseck en L(eonhard) Huizinga
- ❖ NAP (Normaal Amsterdams Peil)
- ❖ 'Ongeldige' frankeringen (5)

B bestuur en redactie wensen u prettige kerstdagen, 'n gezellige jaarwisseling en een voorspoedig 2026.

VERSLAG van de LEDENAVOND van 27 NOVEMBER 2025

1. Opening, verslag 23 oktober jl., ingekomen stukken en mededelingen.

De vergadering wordt om 20:00u geopend. De voorzitter heet de ca. 50 aanwezige leden van harte welkom, in het bijzonder de heer Joost Haverman, die vandaag de lezing over prentbriefkaarten zal houden. Afgemeld voor deze avond hebben zich mevrouw M. van den Berg en de heren M. van den Berg, L. van Beurden, W. van Dinther, L. Gerritsen, J. Zwartepoorte.

Veel leden bleken op de jubileumbijeenkomst/tentoonstelling van 14 en 15 november aanwezig geweest. Het was gezellig geweest, maar op bepaalde punten was het erg krap. De voorzitter zegde toe dat met dit laatste een volgende keer rekening gehouden zal worden. Ledenvrijwilligers die meegeholpen hebben, hebben als dank een attentie ontvangen. Zij die nog geen attentie ontvangen hebben, kunnen zich hiervoor nog melden bij Gidie Teurlings.

Er zijn geen ingekomen stukken. Ten slotte deelt de voorzitter mede dat in verband met personeelstekort en ziekte de zaal om 22:15u leeg dient te zijn. Het verslag van de ALV van 23 oktober 2025 wordt ongewijzigd goedgekeurd.

2. Vaststelling begroting 2026

Er zijn geen vragen vooraf ontvangen en ook op de vergadering zelf is dat niet het geval. De leden gaan bij acclamatie akkoord met de gepresenteerde begroting.

De voorzitter meldt tevens dat hij een tijdje geleden de leden had opgeroepen om na te gaan welke bijdrage zij aan de vereniging konden leveren om de activiteiten van de vereniging voort te kunnen blijven zetten.

**'s-Hertogenbossche Filatelistenvereniging opgericht 8 oktober 1930
Inschrijving Kamer van Koophandel Oost-Brabant, nummer 40216509**

**Secretaris Han de Bruin, De Woerd 1, 5397 AL Lith
E-mail: secretaris@hertogpost.nl**

**Redacteur Hertogpost Huber van Werkhoven: tel. 073 – 613 24 38
E-mail: redactie@hertogpost.nl**

**ING rek.nr. NL76 INGB 0001 0779 71
t. n. v. 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging
de jaarcontributie bedraagt in 2025 binnen Nederland € 50,-**

**Nieuwtjesdienst E-mail: nieuwtjesdienst@hertogpost.nl
Commissie Nalatenschappen E-mail: veiling@hertogpost.nl
Bibliothecaris E-mail: bibliotheek@hertogpost.nl
Website: www.hertogpost.nl E-mail: info@hertogpost.nl**

**Copyright: © 2025 Maandblad Hertogpost
Zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van auteur en uitgever
mogen geen artikelen en afbeeldingen worden overgenomen.**

Een van onze leden (die aangegeven heeft anoniem te willen blijven) heeft hier recentelijk vorm aan gegeven door een schenking aan de vereniging te doen van € 1.000,- om zo de financiële reserve van de vereniging te verstevigen. Deze schenking wordt onder applaus en dank aanvaard. Het bestuur zal nog overleggen of deze schenking gereserveerd wordt (bijvoorbeeld voor het 100-jarig jubileum) of voor de gewone kosten van de vereniging gebruikt zal worden. Ook andere (niet-financiële) bijdragen als lid vrijwilliger blijven welkom.

3. Lezing prentbriefkaarten door Joost Haverman

De heer Haverman gaf een introductie over het verzamelen van prentbriefkaarten aan de hand van voorbeelden uit zijn eigen verzameling prentbriefkaarten uit Amsterdam van 1892 tot circa 1920-1930. Juist in die periode werden er onderling veel prentbriefkaarten met elkaar uitgewisseld en zijn er een aantal (inter-)nationale verenigingen ter bevordering van deze uitwisseling opgericht. Vaststelling van uitgiftejaar, uitgever, afbeelding, serie, druktechnieken en mate van zeldzaamheid spelen bij prentbriefkaarten een even grote rol als bij de traditionele filatelie. Alleen catalogisering ervan is pas rond 1980 op gang gekomen.

Tot slot toonde de heer Havermans een viertal fraaie kaarten met tekeningen van de hand van de in Roermond geboren architect Jos Cuypers, verzonden aan de Nijmeegse wijnhandelaar Antony Nolet. Al met al een boeiende lezing (al viel het helaas niet altijd mee de toelichting goed te volgen, omdat de microfoon zich soms net te ver van de inleider bevond).

Inmiddels bestaan er diverse verzamelaarsverenigingen, waaronder de Vereniging Documentatie Prentbriefkaarten, die een fraaie website heeft (<https://www.prentbriefkaarten.info>).

De voorzitter bedankte Joost Havermans hartelijk voor zijn presentatie met een flesje wijn.

4. Verkoop

Na een korte pauze begint de verkoop om 21:00u. Als aan het begin vanuit de zaal verzocht wordt om een hoger volume, voert veilingmeester Cees Pulles als volleerd marktkoopman de decibellen (beschaafd) wat op. Koper A blijkt vanavond spekkoper, maar ook andere leden komen voldoende aan bod. Een nieuw snelheidsrecord is gevestigd, want om 21:30u zijn alle kavels langsgelopen.

5. Rondvraag

Vanuit de zaal wordt gevraagd om tijdige beschikbaarheid van de veilinglijst voor de Instuif. De voorzitter geeft aan dat het vorige keer helaas niet goed gelopen was en belooft beterschap, maar wijst er op dat de veilinglijst ook in de (digitale) Hertogpost vermeld staat. Die digitale versie van de Hertogpost (met veilinglijst) staat in een vroegtijdig stadium op de website.

6. Sluiting

De bijeenkomst wordt afgesloten om 21:35u.

Han de Bruin, secretaris

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT

De **volgende ledenavond** van de vereniging is op donderdag 22 januari a.s. om 20 uur in scc De Helftheuvel. Zaal 1 is om 19 uur open.

De **volgende postzegelinstuif/ruilbeurs** is op zaterdag 3 januari a.s. van 9.00 tot 12.30 uur in scc De Helftheuvel. U kunt de kavels inzien van de verkoping op 22 januari en niet-verkochte kavels van vorige verkopingen alsnog kopen. En er is tevens aanbod van postzegels, poststukken en prent-briefkaarten.

De vierde **Oudjaarsbeurs** vindt plaats op maandag 29 en dinsdag 30 december in de EXPO te **Houten**.

Winterstamps, een beurs en ditmaal ook een tentoonstelling in categorie 2, vindt plaats op 27 en 28 februari in het Van der Valkhotel, Bastion 73. Tevens: KNBF Jo Toussaint toernooi en Symposium Sociale Filatelie. Informatie: winterstamps.nl

-o-o-o-

NIEUWE EMISSIES

10 november **Decemberzegels 2025:** een velletje van 20 met 10 verschillende postzegels van € 1,21

5 januari **Beleef de Natuur – vogels Saba:** een velletje van 10 verschillende postzegels van € 1,31

FILAFAIR 2026
Nationale postzegelshow met standhouders en gespecialiseerde verenigingen met een Categorie I & II tentoonstelling
Vrijdag 13 en zaterdag 14 maart 2026
Sportcomplex Maaspoort - Marathonloop 1 - 5235 AA 's-Hertogenbosch

POSTSTUK VAN DE MAAND

Machtigingsstuk per expres

Den Helder, 23 november 1971. Antwoordbrief per expres naar machtigingsnummer 234-1940 in Hilversum. De gegevens over de machtiging moesten zijn gedrukt.

Tarief: portvrijdom voor de verzender naar een aangemeld machtigingsnummer. Want de 'machtigingshouder' (d.w.z. de geadresseerde) moest het briefport betalen. In dit geval bedroeg dit, vanaf 1-11-1971, 30 cent voor een brief t/m 20 gram. Echter, de afzender had haast en verstuurd de brief per expres; dat was voor eigen rekening: vanaf 1-11-1971 2,00 gulden.

De toeslag voor machtigingsstukken bedroeg vanaf 1 juni 1965 5 cent. Het briefport plus toeslag moest met portzegels worden voldaan. Het briefport was per 1-11-1971 gewijzigd van 25 naar 30 cent. En deze verhoging is over het hoofd gezien door de PTT. In plaats van het bedrag van 35 cent (30 plus 5 cent toeslag voor de machtiging) is 30 cent berekend die met het postaliastempel werd gevraagd. Hoogst curieus stuk.

D.v.d.L.

'Veel handen maken licht werk'.

Het was meteen druk bij de dubbeltjesboeken.

HERTOGPOST 2025: EEN POSTZEGELFEEST

Met tevredenheid kunnen we terugzien op Hertogpost 2025, de tentoonstelling en postzegelbeurs die op 14 en 15 november j.l. plaatsvond in Sportcomplex Maaspoort ter gelegenheid van het 95-jarig bestaan van onze vereniging. In een vriendschappelijke en gastvrije sfeer hebben ca. 700 bezoekers genoten van een opvallend hoogwaardige tentoonstelling met 174 kaders. En eveneens van de grote verscheidenheid aan informatie over en aanbod van postzegels en poststukken die waren te vinden bij de meer dan 20 standhouders

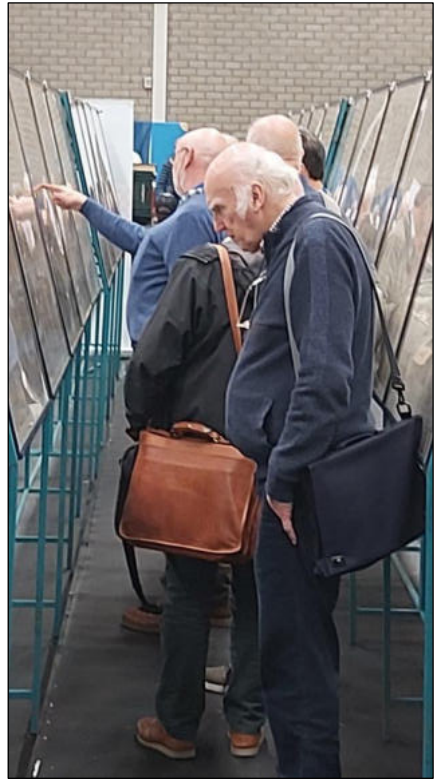
Zowel bij de op- en afbouw, als tijdens het feest – want zo kunnen we deze jubileumviering zeker wel betitelen – stelden ruim voldoende vrijwilligers zich beschikbaar voor allerlei hand- en spandiensten.

De jury liet zich heel lovend uit over het niveau van de tentoongestelde verzamelingen: tienmaal Goud en tweemaal Groot Goud. Zes leden van onze vereniging deden mee. Buiten mededinging Franc Rossi ('95 jaar 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging') en Charles Kalkhoven ('Triëst, een handelsstad van wereldformaat'). De vier deelnemers aan de wedstrijdtentoonstelling werden allen met goud bekroond, Jan Op den Camp zelfs met twee van zijn drie verzamelingen. De drie andere met goud bekroonden: Harrie Jans, Adam van der Linden en Huber van Werkhoven. De laatst ontving voor zijn 'doorzettingsvermogen' als ereprijs de bronzen tentoonstellingsmedaille van de Bond.

Arie Zonjee, voorzitter van de jury, prees aan het slot van zijn toespraak uitgebreid Peter Teurlings, de organisator en stuwende kracht van het evenement. Evenzeer Gidie, zijn echtgenote, dermate belangrijk en actief op de achtergrond dat zonder haar dit feest niet zo had kunnen plaatsvinden. Arie Zonjee bedankte namens de jury voor de gastvrijheid, voortreffelijke catering en ongedwongen atmosfeer die kenmerkend waren geweest voor dit geslaagde evenement.

De ruime, comfortabele horecagelegenheid, direct grenzend aan de postzegelhal, gaf alle gelegenheid voor ontmoeting en voor het pronken met nieuw verworven aanwinsten.

Opgemerkt moet worden dat op de zaterdagochtend de Nederlandse Academie voor Filatelie in de Maaspoort bijeen kwam. Tevens dat Bossche media veel aandacht schonken aan het evenement. Het Brabants Dagblad

Soms was het dringen.

Een gemoedelijke atmosfeer.

plaatste op maandag 17 november op pagina 3 van de krant een uitgebreid verslag met foto:

'Postzegelverzamelaars konden zich in de Bossche Maaspoort laven aan collecties uit alle windstreken, maar de pronkstukken waren de drie met AI ontworpen zegels. Gefabriceerd op een Bossche computer'. Op een foto laat Peter Teurlings trots die zegels zien: 'De ene is een variant op de Nachtwacht, maar we zoeken altijd de verbinding met het Bossche, vandaar de Oetels.'

De voor deze gelegenheid vervaardigde serie van zes persoonlijke postzegels met afbeeldingen van schilderijen van Jeroen Bosch was op de eerste dag uitverkocht. Een nieuwe oplage van de serie, waarvan er al veel werden besteld, is in de maak bij PostNL.

Tijdens Hertogpost 2025 lag een kaart voor het grijpen die de aandacht vraagt voor Filafair 2026, het volgende postzegelevenement in de Maaspoort op 13 en 14 maart 2026 (zie pag. 4). Alle standhouders van Hertogpost 2025 hebben zich meteen weer aangemeld (dat wil wel iets zeggen!). En inzenders voor de tentoonstelling moeten zich haasten, willen zij zich verzekeren van een plaats op de kaders in Categorie I en II.

Verheugend nieuws ten slotte dat tijdens het evenement verschillende verzamelaars zich hebben aangemeld als nieuwe leden van onze vereniging.

-O-O-O-

DE RAMP BIJ VOSSEGAT

door Han de Bruin

Soms heb je in je verzameling poststukken, waarvan je later pas het historische karakter onderkent. Zo zond de redactie van dagblad 'De Telegraaf' op 23 september 1912 de onderstaande briefkaart naar de heer J. Wolters te Uccle (België).

Adreszijde briefkaart.

©oll. H. de Bruin

Tot zover niets bijzonder aan de hand, maar op de achterzijde van deze kaart staat de volgende tekst:

Geachte heer,

Daar het bekend is dat van militaire en justitieele zijde onderzoek plaats heeft naar de oorzaak van het ongeluk bij Vossegat, meent de redactie beter te doen aan oordeelvellingen van buitenstaanders geen publiciteit te geven en liever af te wachten wat het resultaat der nasporingen zal opleveren. Even als dat van anderen kan daarom, tot onzen spijt, uw ingezonden stuk geen opname erlangen.¹

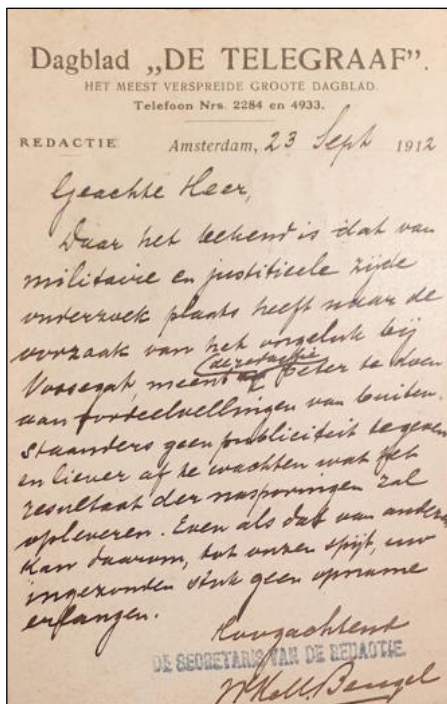
Hoogachtend,

DE SECRETARIS VAN DE REDACTIE

(handtekening)

---

¹ Van Dale 1999: 'Erlangen (veroud.) verkrijgen verwerven'.

Tekstzijde
Briefkaart.

©oll. H. de Bruin

Wat voor ongeluk had er bij het Vossegat plaatsgevonden? Het blijkt te gaan om een ernstig ongeval op 5 september 1912 bij fort Vossegat. Het voormalig Fort Vossegat lag in de provincie Utrecht aan de Kromme Rijn, vlakbij het punt waar de gemeentegrens van Utrecht, De Bilt en Houten elkaar ontmoetten. Later is de Kromhoutkazerne op dat terrein gebouwd².

Bij dit ongeluk verdronken zes soldaten. De slachtoffers waren korporaal J.H.J. van der Pol en korporaal A.F. Maka uit 's-Hertogenbosch, en de soldaten T. van Gorp uit Luyksgestel, H. Geurts uit Gemert, J. Dolfing uit Ravestein en L. Lauwerse uit Domburg. Hun overlijden werd op 6 september 1912 bij de gemeente Utrecht aangegeven³.

Een aantal soldaten uit de lichterding maart 1912 uit 's-Hertogenbosch waren twee maanden bij de genie in Utrecht gedetacheerd om te leren met behulp van tonnen vloten te bouwen om zo een pontonbrug te construeren. Een ton raakte bij een oefening in de slotgracht los. Het vlot met daarop 16 soldaten raakte

² <https://www.oudhouten.nl/recente-tijd/20e-eeuw/het-ongeluk-bij-fort-vossegat-1912>

³ Het Utrechts Archief, registers burgerlijke stand, jaar 1912, aktes 1179 tot en met 1184

instabiel en sloeg om. Van de 16 soldaten bleken er maar twee te kunnen zwemmen. Acht soldaten werden nog gered, maar zes soldaten zijn uiteindelijk verdronken.⁴

Briefkaart uit 1934 met daarop afgebeeld het oefenen van het bouwen van een pontonbrug.

De ramp was nationaal groot nieuws. Er werden medailles aan redders uitgereikt en ten behoeve van de nabestaanden werden verschillende inzamelingen gehouden. Ook het koninklijk huis droeg een bedrag van f 100,- bij ten bate van de gezinnen van de overleden kostwinners. Er was veel publiciteit over dit ongeval en de publieke verontwaardiging was groot. Er werd een strafrechtelijk onderzoek ingesteld en dat leidde er uiteindelijk toe dat een sergeant van de genie door het Hoog Militair Gerechtshof in 1913 tot zeven dagen hechtenis veroordeeld, omdat het vlot onder zijn leiding ondeugdelijk geconstrueerd was⁵.

Je moet er wel 113 jaar voor teruggaan, maar dit is toch overtuigend historisch bewijs, dat redactie van De Telegraaf bij geruchtmakende zaken in het verleden wel in staat was tot een terughoudende berichtgeving en niet vooruit te lopen op de uitkomsten van officiële onderzoeken. Het feit dat ook de in België woonachtige heer Wolter een keurig bericht ontving met uitleg waarom zijn stuk niet geplaatst werd, getuigt bovendien van zorgvuldig gedrag van de toenmalige redactie.

---

⁵ www.delpher.nl : De Telegraaf van 30 mei 1913 (tweede blad).

EEN BOSSCHE CAMERA OBSCURA

door Huber van Werkhoven

Afb. 1: Amsterdam 6 februari 1900 naar Haarlem. Drukwerk tarief 1 cent.

Op 6 februari 1900 verstuurde Wilhelm Wellensiek deze kaart (afb. 1). In later jaren, toen hij woonde in de Amsterdamse P.C. Hooftstraat, zou deze afzender betrouwbaarheidsritten organiseren voor motorrijders en zou hij als meelhandelaar, in zijn functie als voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Meelagenten, propaganda maken om vaker brood te eten. Na de oorlogsjaren van '14-'18 was het broodgebruik namelijk belangrijk teruggelopen.

Maar toen Wilhelm de kaart schreef, was hij pas 14 jaar. Hij stuurde hem in zijn mooiste handschrift naar zijn nichtje Henriette in Haarlem. En omdat hij op de kaart (aan de voorzijde) niets schreef dan zijn naam, kon hij hem versturen als drukwerk. Dat was immers anderhalve cent goedkoper dan het briefkaarttarief. Toch bevatte de kaart een bericht. Omstreeks 1900 (en ook nog wel jaren later) was namelijk een 'postzegeltaal' in gebruik, waarbij de stand van de opgeplakte postzegel aangaf wat men wilde meedelen. In dit geval heel lief: 'Denkt gij aan mij?' (afb. 2)

Afb. 2: 'Nieuwste Internationale Postzegeltaal'. Ca. 1900.

Afb. 3: Portret, handtekening en muzieknotatie van Leon C. Bouman.

Langs een omweg brengt de voorzijde van de kaart ons naar 's-Hertogenbosch. De kaart is er een uit een serie die is uitgegeven door Arn. Latour (Utrecht) en N.J. Boon (Amsterdam), steeds met een portret, handtekening en handgeschreven muzieknoten van een Nederlandse musicus die rond de eeuwwisseling een vooraanstaande rol speelde in het Nederlandse muziekleven. De serie telt meer dan 20 kaarten, met onder anderen Wouter Hutschenruyter (dirigent van het Concertgebouworkest), Johan Wagenaar (componist van de ouverture *Cyrano de Bergerac*), Hendrika van Tussenbroek (zangpedagoge) en Peter van Anrooy (componist van de bekende *Piet Hein Rhapsodie* en dirigent van het Residentie Orkest).

Op deze kaart (afb. 3) is de eer aan Leon C. Bouman (1852-1919), die - tot hij in 1894 verhuisde naar Nijmegen - jarenlang de spil was in het Bossche muziekleven.

Zijn vader, Gijsbert Bouman (1803-1886), speelde klarinet in militaire korpsen en vestigde zich als muziekleraar in Den Bosch. Uit twee huwelijken kreeg hij acht talentvolle zonen, die allen in de muziek zouden verder gaan.

Leon, derde in de rij van acht, ontwikkelde zich als een veelzijdig musicus die viool speelde (afb. 4), piano en kerkorgel, dirigeerde en componeerde. Hij was

als leraar verbonden aan de plaatselijke muziekschool, gaf muziekles aan de rijkskweekschool, was organist in de Sint-Jozefkerk en directeur van het koor van de Sint-Catharinakerk.

In 1888 werd hij dirigent van het koor *Oefening en Uitspanning*, dat in 1885 het prachtige concertgebouw aan de Jan Heinsstraat tot stand had gebracht (het gebouw dat door een gasexplosie in 1965 helaas werd verwoest). Met dit koor, een zogenaamde liedertafel, leidde hij op hoog niveau talrijke uitvoeringen uit het grote repertoire voor koor en orkest.

Afb. 4: Leon C. Bouman in zijn Nijmeegse periode (1894-1919). De tekening is van Jan Toorop, huisvriend van de Boumannen.

Sammlung Niederländischer Componisten.

No. 1.

Camera
obscura

(1—20)

von

Leon C.
Bouman.

No. 1. Gondellied.
No. 2. Schwärmerel.
No. 3. Albumblatt.
No. 4. Mazurka.
No. 5. Romanze.
No. 6. Erinnerung.
No. 7. Improvisation.
No. 8. Wiegenlied.
No. 9. Humoreske.
No. 10. Thema.

No. 11. Romanze.
No. 12. Novelette.
No. 13. Impromptu.
No. 14. Lied.
No. 15. Notturmo.
No. 16. Lied.
No. 17. Ade.
No. 18. Robert Schumann.
No. 19. A la Polacca.
No. 20. Octaven-Etuden-Schema.

Cpl. Mk. 3,— netto.

Gulden 1,80.

's-Gravenhage,
Haagsche Boekhandel- en
Uitgevers-Maatschappij.

Leipzig,
C. Dieckmann.

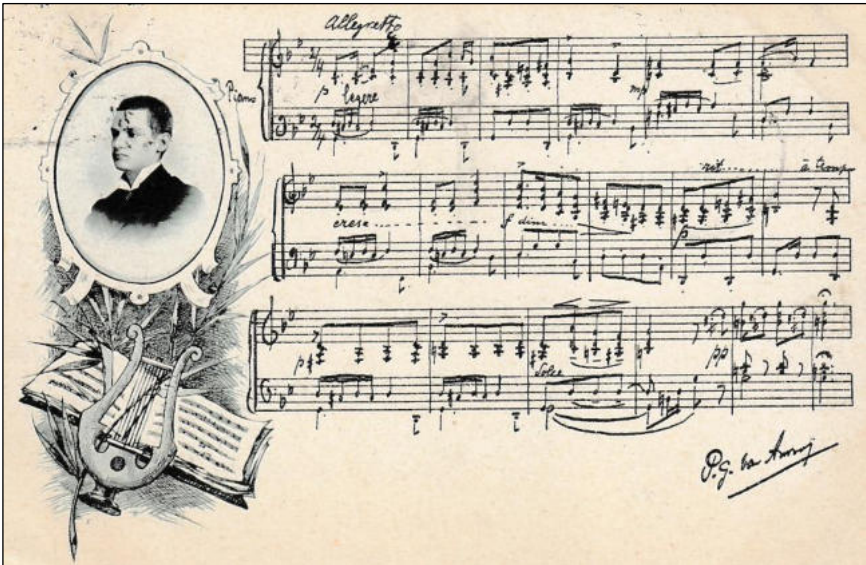
Afb. 5: Camera obscura no. 8: Wiegenlied.

Ter gelegenheid van de feestelijkheden in 1885 bij het 700-jarig bestaan van de stad componeerde Bouman de Feestmars 'Hoezee den Bosschenaar', die bij bepaalde gelegenheden nog steeds weerklinkt.

Bij hem thuis Achter het Wild Varken werd veel gemusiceerd en was het een komen en gaan van beroemde zangers en muzikanten, zoals bijvoorbeeld violvirtuoos Pablo de Sarasate, meestercellist Pablo Casals en de Bossche zanger Jos Orelia. Bouman raakte goed bevriend en speelde regelmatig kamermuziek met een van Nederlands grootste componisten, Alphons Diepenbrock, in de periode dat deze als leraar klassieke talen werkzaam was bij het Stedelijk Gymnasium in 's-Hertogenbosch.

Het pianowerkje dat als no. 8 uit opus 5 is afgebeeld op de prentbriefkaart vinden we terug in een verzameling fantasie- en karakterstukken voor piano, getiteld Camera obscura. Deze muziek ademt de sfeer van de soirée musicale. Een ambiance van huiselijk musiceren, die zo treffend is beschreven in Hildebrands boek met dezelfde titel, waardoor Leon zich liet inspireren.

In de uitgave van Boumans Camera obscura heeft het afgebeelde pianowerkje de titel 'Wiegenlied' (afb. 5). Bouman componeerde het voor mevrouw van Anrooy. Het is gedateerd op 13 oktober 1879, de dag waarop zij beviel van een zoon, genaamd Peter, de later zo bekend geworden componist en dirigent. De Peter van Anrooy die, zoals hierboven vermeld, net als Leon C. Bouman is vereerd met een prentbriefkaart uit de reeks van Latour/Boon (afb. 6).

Afb. 6: Kaart Peter van Anrooy (coll. A.v.Berkel).

D. J. VON BALLUSECK EN L(EONHARD) HUIZINGA
BATAVIA, MAART 1946

door Hans Kremer

De hier getoonde brief werd op 21 maart 1946 verzonden van Batavia naar Amsterdam. Hij was geadresseerd aan D.J. v. Balluseck per adres het Alg. Handelsblad. Afzender was Mr. L. Huizinga te Batavia.

Batavia – Amsterdam, 21 maart 1946.

D(aniel) J(ohannes) von Balluseck (1895–1976) was een Nederlandse journalist en diplomaat. Na het voltooien van de HBS in Den Haag, gevolgd door enkele onvoltooide universitaire studies, werkte hij een tijd als correspondent in het buitenland. In 1929 werd hij benoemd tot hoofdredacteur van het Algemeen Handelsblad.

In het eerste jaar van de Duitse bezetting nam het Algemeen Handelsblad, onder leiding van Von Balluseck, een ferm standpunt in tegenover de bezetter en zijn Nederlandse handlangers. In januari 1942 werd hij (voor de tweede keer) gearresteerd en eerst naar Haaren, later naar St. Michielsgestel, gestuurd.

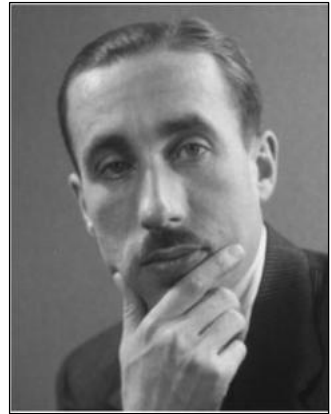
D.J. von Balluseck

Na de oorlog keerde hij terug bij het Alg. Handelsblad.

In 1949 verliet hij de journalistiek voor de diplomatie. Hij werd benoemd tot permanent vertegenwoordiger van Nederland bij de Verenigde Naties in New York (1951-1952). Gedurende die periode was hij lid van de Veiligheidsraad. Na New York was hij nog ambassadeur in Moskou (1955-1957) en Ottawa (1958-1960). Van 1961 tot 1971 schreef hij een wekelijkse rubriek over internationale zaken in de Haagsche Courant.

Leonhard Huizinga, (1906-1980) groeide tot z'n 9de op in Groningen en volgde in Leiden het gymnasium α . Daarna ging hij rechten studeren, ook te Leiden. In 1929 werd hij planter in Nederlands-Indië. Medio jaren dertig keerde hij terug naar Nederland en begon een carrière als schrijver en journalist.

Hij was in Nederland voornamelijk bekend door twee dingen. Ten eerste als auteur van een serie kinderboeken 'Adriaan en Olivier', en ten tweede als zoon van professor Johan Huizinga, die in Leiden hoogleraar algemene geschiedenis was.

Leonhard Huizinga

Zijn vader bleef als hoogleraar in functie tot de Duitse bezetter de Leidse Universiteit sloot. En van augustus tot oktober 1942 werd deze als gijzelaar vastgehouden in Sint-Michiëlsgestel. Hij werd in 1954 postaal geëerd met zomerzegel NVPH # 644.

J. Huizinga NVPH # 644

Op 10 november 1945 keerde Leonhard Huizinga terug naar Ned. Indië, ditmaal als correspondent van onder andere het Algemeen Handelsblad. Hij was één van de 23 passagiers aan boord van de eerste na-oorlogse proefvlucht naar Batavia. De vlucht werd ondernomen met een Douglas DC-4 Skymaster van de Netherlands Government Air Transport (N.G.A.T.). De piloot was Parmentier (befaamd van de Uiver-vlucht).

Het KLM-Jaarverslag 1941/1946 zegt dit over N.G.A.T.:

‘Daar het aan burgerluchtvaartmaatschappijen voorlopig nog niet werd toegestaan om op de vliegvelden langs de route landingen te maken, was het noodzakelijk, dat de dienst het karakter verkreeg van een regeringsdienst.’

Op grond van dat besluit, werd op 6 oktober 1945 de Nederlandse Regerings Luchttransportdienst (Netherlands Government Air Transport, N.G.A.T.) opgericht.

10 november 1945, N.G.A.T. DC-4: vertrek naar Batavia.

De route was: Schiphol – Rome – Cairo (overnachten) – Sheiba – Karachi (overnachten) - Colombo (overnachten) - Batavia.

Leonhard was in Colombo ‘uitgestapt’ om de volgende dag verder te reizen naar Penang. Kort daarna arriveerde hij in Batavia, waar hij een kamer huurde in een huis aan het Koningsplein (zie achterkant van de enveloppe).

Na terugkeer uit Indië wijdde Huizinga zich aan het schrijven van romans, verhalen, boeken in opdracht van het bedrijfsleven, geschiedeniswerken en jeugdboeken. Als columnist was hij in de jaren zestig aan *De Telegraaf* verbonden.

De aan Von Balluseck geadresseerde brief werd ongefrankeerd verzonden. Begin 1946 werden ongefrankeerde brieven uit Ned. Indië in Nederland met 30 cent per 10 gram beport, zoals te zien is aan de 30 cent portzegel op de enveloppe. Die beporting was conform de in Nederland geldende tarieven voor luchtpoststukken *naar* Indië en niet *vanuit* Ned. Indië (dat was toen 25 cent).

Het kortebalk vertrekstempel Batavia-C toont wel de dag (21), en maand (III), maar niet het tijdsinterval. In plaats daarvan staat er een klein zwart blokje.

Het gebrek aan stempels deed zich geducht voelen, vooral toen op 10 november 1945 de K.L.M., toen nog N.G.A.T. geheten, de dienst op Indië weer heropende, eerst met een dienst op driemaal per week, en vanaf begin februari 1946 met een dienst van viermaal per week, ditmaal met Constellation vliegtuigen.

*Kortebalkstempel Batavia - C
2, 21 maart 1946.*

Vermoedelijk werden op verzoek van het Indische Hoofdbestuur der P.T.T. in Nederland een tiental kortebalkstempels aangemaakt voor BATAVIA-C. Omdat men in Nederland zelf nog over onvoldoende materialen beschikte, bleef de toezending tot dat tiental beperkt. De tijdsperiode aanduiding was een zwart blokje voor alle stempels.

De stempels waren genummerd van 1 t/m 8 en 10. Nr. 9 is nog niet bekend. Deze stempels zijn voor het eerst op 28 februari 1946 in gebruik genomen. Ze zijn zeer lang in gebruik gebleven; afstempelingen in 1949 zijn geen zeldzaamheid.

De hierna getoonde eerstedagenvelop kreeg in plaats van een aankomststempel een in rood aangebrachte tekst:

Vervoerd per 1ste proefvlucht Amsterdam-Batavia
per DC 4 – NL 300. Vertrek 10 Nov. 1945. Dit stuk
werd tevens verzonden per 1ste terugvlucht.

Vertrek Batavia 19 Nov. 1945.

Aankomst A'dam 23 Nov. 1945.

Gegarandeerd echt gelopen blijkens door de
B. Z. P. C. van P. T. T. ontvangen bevestiging

Eerstedagenvelop, proefvlucht Amsterdam - Batavia 10 november 1945.

Het heeft mij verbaasd hoeveel informatie ik heb kunnen vinden over wat op het eerste gezicht een vrij gewone brief leek. De naam V. Balluseck kwam me bekend voor. En ook Huizinga was een bekende naam. Maar verder had ik geen idee dat er posthistorische aspecten aan zaten.

Ref:

- <https://www.digibron.nl/search/detail/012ea3258db808e26160ced4/d-j-von-balluseck-overleden>
<file:///Users/johanneskremer/Library/Mobile%20Documents/com~apple~CloudDocs/Downloads/Leonhard%20Huizinga%20-%20Nederlandse%20Poëzie%20Encyclopedie.pdf>
- ZWP 125 Bijlage, 2000
- Krajenbrink, J.A.D., *De Afstempelingen van het kantoor Batavia-Centrum op de Nederlandse correspondentie in de na-oorlogse periode (augustus 1945 – december 1949)*, Postzak # 59, juli 1969
- Boesman, Drs. J, *Luchtpost, Veertig jaren KLM postvluchten*, 1959

NAP (NORMAAL AMSTERDAMS PEIL)

door Henk van de Laak

Afb. 1.: Frankeerstempel HR 6500, 'Drie Eeuwen NAP', Delft 21/5/1986.

Vorige maand heb ik u kennis laten maken met het horizontale referentievlak. En deze keer zal ik ingaan op het horizontale referentievlak waaraan hoogtemetingen in Nederland worden gerelateerd: het NAP. Een onderwerp waarmee u wel vertrouwd zult zijn.

Inleiding

Op 24 mei 1798 werd als nieuwe nationale waterstaatsorganisatie het Bureau van de Waterstaat (het latere Rijkswaterstaat, afb. 2) opgericht met de doelstelling 'eenheid en eenvoudigheid' te brengen in de civieltechnische infrastructuur van de Bataafse Republiek. Dit Bureau van de Waterstaat heeft in de eerste helft van de 19^e eeuw veel energie gestoken in het doen van metingen en het in kaart brengen van de kust en de rivieren.

Een van de gevolgen van de doelstelling was uiteindelijk de invoering van een landelijk referentiepeil voor hoogtes. In 1818 werd door koning Willem I het Amsterdams Peil voorgeschreven als algemeen vergelijkingsvlak, nadat ingenieur C.R.T. Krayenhoff zijn hydrografische en topografische waarnemingen die hij begin 19^e eeuw had gedaan tot het AP had herleid.

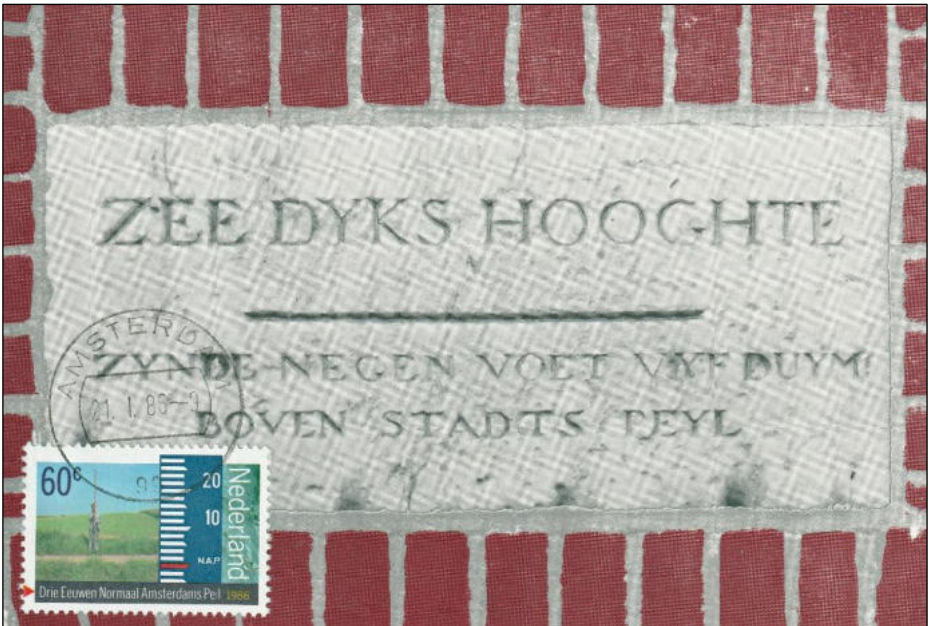

Afb. 2.: Frankeerstempel 'Rijkswaterstaat 200 jaar', Heer Arendskerke 26/06/1998.

De vloed van 1675

Een zeer hoge vloed ('nog hoger dan de Allerheiligenvloed van 1570'), die Amsterdam in 1675 teisterde, is de indirecte aanleiding geweest van het invoeren van een landelijk waterpeil. De ramp noodzaakte het stadsbestuur de waterkeringen te verbeteren. Daarom ging men dagelijks de hoogste waterstanden meten in het IJ. Het IJ stond destijds nog in open verbinding met de Zuiderzee, wat nu het IJsselmeer is. De Amsterdammers maten het IJ een jaar lang, van september 1683 tot september 1684. Van alle metingen werd het gemiddelde bepaald. Dit was dus de gemiddelde hoogste vloedstand van het IJ. Dit gemiddelde werd 'stadspeyl' genoemd, maar ook 'Amsterdams Peil' (AP).

De burgemeester van Amsterdam van destijds, Johannes Hudde, liet acht grote marmeren stenen in sluizen rondom het IJ metselen met daarin een groeve en de tekst 'Zeedykshoogte zynde negen voet vyf dyum boven Stadts Peyl' (=2,67689 m.) De enige steen die nu nog over is, was aangebracht in de Eenhoornsluis (Korte Prinsengracht ter hoogte van de Haarlemmerdijk). De steen en sluis zijn in 2005 tot monument verklaard. Voornoemd peil (hoogwaterniveau) werd in 1686 ingevoerd (afb. 3).

Afb. 3: Maximumkaart met de peilmerksteen in Amsterdam, voorzien van de op 21/1/1986 uitgebrachte postzegel t.g.v. 300 jaar Amsterdams Peil.

AP

Van lieverlee verspreidde dit AP zich rondom Amsterdam. Men kwam tot het inzicht dat één peil voor het hele land noodzakelijk was, ook al omdat het water als wapen tegen de Spanjaarden en Fransen werd gebruikt.

Zoals vermeld heeft koning Willem I in 1818 bepaald dat het Amsterdams Peil (AP) voortaan zou gelden als referentiehoogte voor heel Nederland.

In mijn vorige bijdrage schreef ik, dat in 1879 de Rijksc commissie voor Graadmeting en Waterpassing was ingesteld ter uitvoering van de landelijke Rijksdriehoekmeting en de Rijkshoogtemeting: de (eerste) Nauwkeurigheidswaterpassing. In de jaren 1885 tot 1894 werden de peilen gecorrigeerd (genormaliseerd). De precieze hoogte werd vastgesteld door middel van ijswaterpassing. Dit is een redelijk nauwkeurige methode, waarbij de hoogte van het water in bevroren toestand wordt gemeten met een waterpas-instrument. Het voordeel is dat er dan geen stroming is.

NAP

De Nauwkeurigheidswaterpassing, die was voortgekomen uit een Pruisisch verzoek om het Duitse hoogtenet aan te sluiten aan het Amsterdamse peil, leidde in 1886 tot de invoering van het Normaal Amsterdams Peil, het NAP. Belangrijk is te weten, dat het nul niveau van het NAP gelijk is aan het nul niveau van het AP. Dadelijk werd het NAP in onderhoud genomen door de toenmalige Algemene Dienst van Rijkswaterstaat. Na diverse tussenstappen is thans de RWS Centrale Informatievoorziening (CIV) verantwoordelijk voor het NAP.

Het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) is een samenwerking tussen de waterschappen, provincies en Rijkswaterstaat. Deze organisaties namen in 1997 het initiatief voor het AHN, omdat ze gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor een veilig Nederland op het gebied van watersysteem- en waterkeringenbeheer. Betrouwbare hoogte-informatie is onontbeerlijk voor een betrouwbaar beheer van het watersysteem en de waterkeringen in Nederland.

Instandhouding NAP

De bescherming van de mens en zijn bezit tegen de gevaren van overstromingen is een taak van de Rijkswaterstaat die juist in ons land erg aanspreekt. Een groot deel van Nederland zou onder water staan als niet gezorgd zou zijn voor waterkeringen van voldoende hoogte. Om te weten of de duinen en de dijken nog wel hoog genoeg zijn, moeten zowel de

waterhoogte als de hoogte van het land regelmatig worden gemeten. Alle hoogten worden gemeten ten opzichte van hetzelfde niveau, het NAP. Overal werden waterstanden opgenomen, zoals in IJmuiden bij de sluisen van het Noordzeekanaal (afb. 4).

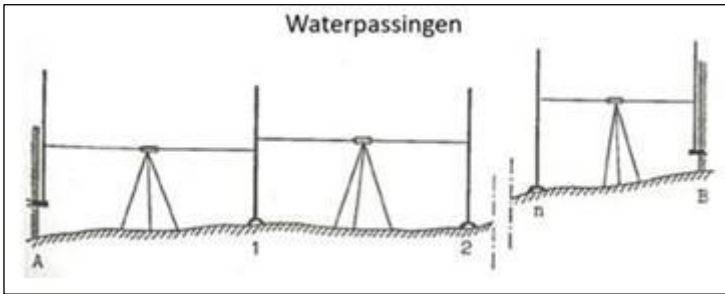

Afb. 4.: Particulier bedrukte briefkaart van IJmuiden naar de Amsterdamse Kanaalmaatschappij te Amsterdam. De briefkaart is voorzien van het naamstempel IJMUIDEN en is vervoerd per trein op het traject Haarlem- Den Helder (takjestempel HAARL:-HELDER, 26/4/1877). Voorts het tweeletter aankomst-dagtekeningstempel Amsterdam 26/4/1877, 9-10V. De briefkaart vermeldt de afwatering door de Noordzeesluizen, de waterstanden op woensdag 25 april 1877. Op de achterzijde de ovale bestellersstempel C50 (3^e bestelling, besteller 50).

Behalve voor bescherming tegen overstromingen, wordt het NAP ook gebruikt voor waterbeheer in algemene zin, bij civieltechnische werken, en bij de bestudering van bodembeweging (ik kom daar in de volgende bijdrage op terug).

Peilmerken

Om het NAP overal beschikbaar te maken is er een netwerk gecreëerd met peilmerken. Aan het eind van de 19^e eeuw waren er in Nederland 4000 peilmerken, die in beheer zijn van Rijkswaterstaat. Door middel van waterpassing (afb. 5) kon men de hoogte van het peilmerk overbrengen naar de locatie waar deze informatie van de hoogte nodig was.

Afb. 5: Een principeschets van waterpassingen.

Een tweede landelijke controle van de NAP-hoogten volgde in de jaren '20 t/m '40 van de vorige eeuw. In 1952 werd op de Dam een heipaal in de grond geboord die het NAP aangeeft, maar waarvan voor het publiek alleen een deksel is te zien. Daarom is later in de Stopera een model gebouwd waar bezoekers NAP 0 'recht in de ogen' kunnen kijken.

De NAP-heipaal onder de Dam is niet de enige. In Nederland zitten ongeveer 400 van dergelijke heipalen in de grond, gefundeerd op een zandlaag die bijna niet verzakt. Die zijn echter niet toegankelijk. Wel te zien zijn 'de peilmetingen': bronzen bouten die in stabiele plekken als bruggen en gebouwen zijn geboord. Van deze peilmetingen zijn er in Nederland rond de 35.000. Dit wordt het secundaire net genoemd; de ondergrondse heipalen vormen het primaire net. Vrijwel overal in Nederland is binnen een straal van 1 km een peilmerk van het NAP te vinden.

De grond waarop we bouwen, verzakt langzaam, bijv. door inklinking van kleigrond, gaswinningen etc. Hierdoor zijn de 35.000 bovengrondse

peilmerken na verloop van tijd niet meer nauwkeurig. Daarom wordt het primaire net gebruikt om eens in de 10 à 15 jaar alle bovengrondse peilmerken in Nederland te controleren. Vanwege GPS (zie mijn vorige bijdrage) zijn er nu minder peilmerken nodig, omdat men met GPS de NAP hoogte direct op elk willekeurig punt kan bepalen.

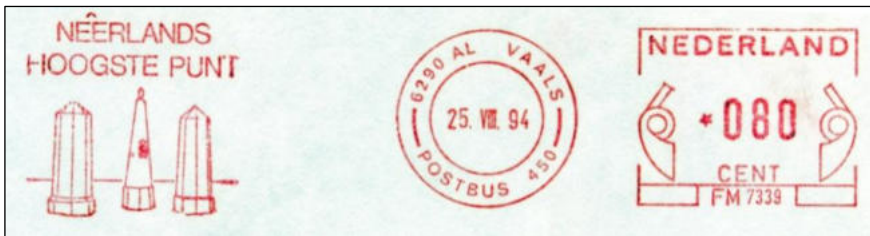
Laagste en hoogste punt

Onder het laagste punt verstaat Rijkswaterstaat een gebied van ongeveer een hectare dat, gemeten ten opzichte van het NAP, lager ligt dan enig ander maaveld in Nederland. Het laagste punt van Nederland is een hectare grasland in de Zuidplaspolder te Nieuwerkerk aan den IJssel en kreeg op 29 juni 1995 een hoogte van 6,74 m onder NAP (afb. 6).

Afb. 6: Frankeerstempel d.d. 29/11/2001 Gemeente Nieuwerkerk a/d IJssel 6,74 – NAP.

In 2005, na de correctie van de 5^e Nauwkeurigheidswaterpassing, werd deze hoogte veranderd in 6,76 m onder NAP. In 2017 is deze hoogte opnieuw gewijzigd in 6,78 m – NAP.

Afb. 7: Frankeerstempel NEËRLANDS HOOGSTE PUNT, Vaals 25/8/1994.

Het hoogste punt van Nederland bevindt zich in de gemeente Vaals, dicht bij het drielandenpunt (afb. 7). De hoogte t.o.v. NAP was 322,20 m boven NAP. Dit is in 2017 gewijzigd in 322,38 m boven NAP. Het bord dat geplaatst is op de Vaalserberg (afb. 8) vermeldt dus niet de juiste getallen.

Afb. 8.

De internationale betekenis van het NAP

De invoering van het NAP is het grote succesverhaal op het gebied van (inter)nationaal waterbeheer. Waar het NAP in eerste instantie bedoeld was om hoogtemetingen in Nederland met elkaar te vergelijken, bleek dat de potentie van het NAP verder reikte dan onze landsgrenzen. Andere Europese landen zagen hoe goed het NAP functioneerde.

In 1876 nam Pruisen (Duitsland) als eerste het 'succespeil' over om het te gebruiken als uitgangspunt voor hoogtebepalingen. Het Duitse 'Normal Null' (NN) is dus (in principe) gelijk aan het NAP. Andere Europese landen hebben hun eigen nationale hoogterefluentie. Hoewel gekoppeld aan het zeeniveau, bestaan er toch verschillen tussen de verschillende nationale vergelijkingsvlakken. Terreinhoogten in verschillende landen kunnen dus niet rechtstreeks met elkaar worden vergeleken. Daarvoor moeten de verschillen tussen de nationale peilen bekend zijn.

Verder speelt in Europa het probleem van de zgn. vereffening van meetfouten bij de bepaling van de hoogten van knooppunten in een (Europees) meetnet. Daarom is in 1955 door een aantal landen een Europees hoogtenetwerk ingesteld dat gebaseerd is op het NAP, het REUN (Réseau Européen Unifié de Nivellement). Daarbij is uitgegaan van hetzelfde nulpunt (ondergronds merk onder de Dam in Amsterdam).

Afb. 9: Aangetekend poststuk Hongarije, Budapest 14/8/1965, met velletje Michel B49 naar Wenen, over de watersnood 1965 met peilhoogten van het water.

Tegenwoordig moet de hoogte-referentie aangeduid worden met EVRS (European Vertical Reference System). Dit systeem heeft overigens eveneens het NAP als referentie. Voor het hoogste punt van Nederland (de Vaalserberg) is dit dus 322,38 boven EVRS.

Qua belang is het NAP vergelijkbaar met andere historische mijlpalen, zoals het ontstaan van de meter in Parijs en de nulmeridiaan in Greenwich.

Bronnen:

Rijkswaterstaat: Drie eeuwen Normaal Amsterdams Peil.

www.laakland.nl

-O-O-O-

HARMONIE OUDE POST PRESENTEERT

KNALLEND HET JAAR UIT

MET HARMONIE OUDE POST

21 DECEMBER 2025
WINDKRACHT 5
DELTALAAN 140
ROSMALEN
AANVANG 14:00 UUR
GRATIS TOEGANG

**HARMONIE
OUDE POST**
SINDS 1923 'S - HERTOGENBOSCH

The poster features a blue background with white bokeh lights. At the top right, a champagne bottle is popping with foam. In the center, there are musical notes and a large yellow tuba. At the bottom right, two glasses of champagne are shown. The text is in various colors: red and purple for the main title, orange for the date and location, and black for the start time and admission.

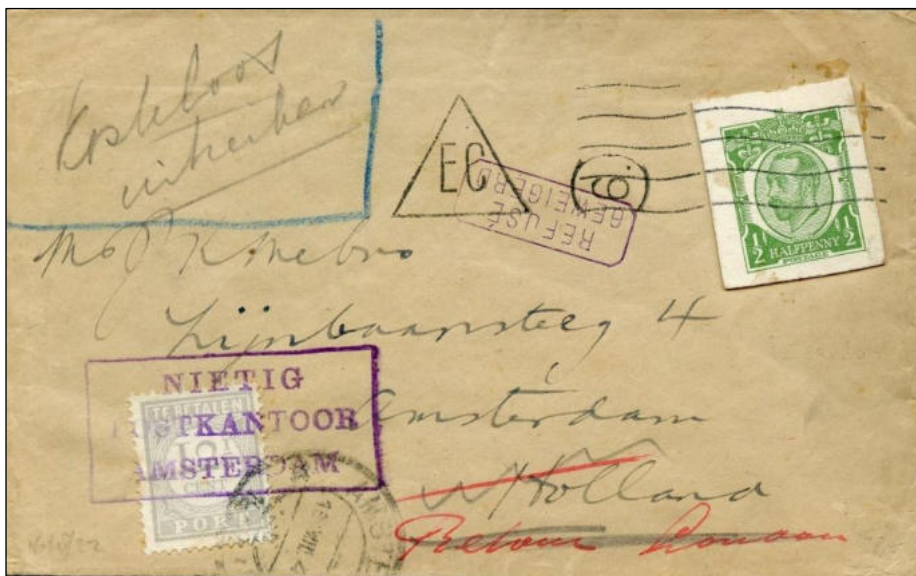
'ONGELDIGE' FRANKERINGEN (5)

door Adam van der Linden

WAARDES UITGEKNIPT UIT POSTWAARDESTUKKEN

Uitgeknipte waardes van postwaardestukken zorgden vaak voor verwarring. In sommige landen waren deze toegestaan, bijvoorbeeld in Groot Brittannië en deels in België. In andere landen, zoals Nederland en Duitsland, niet. Overigens werd dit fenomeen in de jaren '80 van de 20^e eeuw ook in Nederland toegelaten. Doordat de uitgeknipte waardes niet altijd werden herkend wordt dit beeld soms vertroebeld.

EERST ONGELDIG, DAARNA GELDIG

Engeland, augustus 1922. Drukwerkenveloppe met bestemming Amsterdam.

De uitgeknipte zegel van ½ pence werd in Amsterdam in eerste instantie niet als geldige frankering geaccepteerd en belast met 12½ cent port.

Volgens de UPU-regels bepaalden de wetten in het vertrekkende land of het uitknipsel al dan niet geldig was. Het briefje werd geweigerd voor het port, zie paars stempeltje REFUSE/GEWEIGERD. Dit port werd afgeschreven (proefstempel van Amsterdam) door tussenkomst van de hoofdbesteller, en het drukwerkje werd alsnog kosteloos uitgereikt aan de geadresseerde (potlood notitie 'kosteloos uitreiken' linksboven).

.Gedeelte achterzijde met de tekst 'geweigerd 16/8/1922' plus handtekening en het stempel C 599 van de hoofdbesteller. (De toevoeging van een letter in het bestellerstempel laat zien dat dit een stempel is van een hoofdbesteller).

UITGEKNIPT UIT POSTWAARDESTUK: Toegelaten

Eerder is al opgemerkt dat 'uitknipsels van briefkaarten' in Groot Brittannië zijn toegestaan.

Ipswich, geen datum. Drukwerkenveloppe met bestemming Hamburg, Duitsland. Tarief: drukwerk tot 50 gram onder open omslag ½ penny. Uitknipsel uit postwaarde.

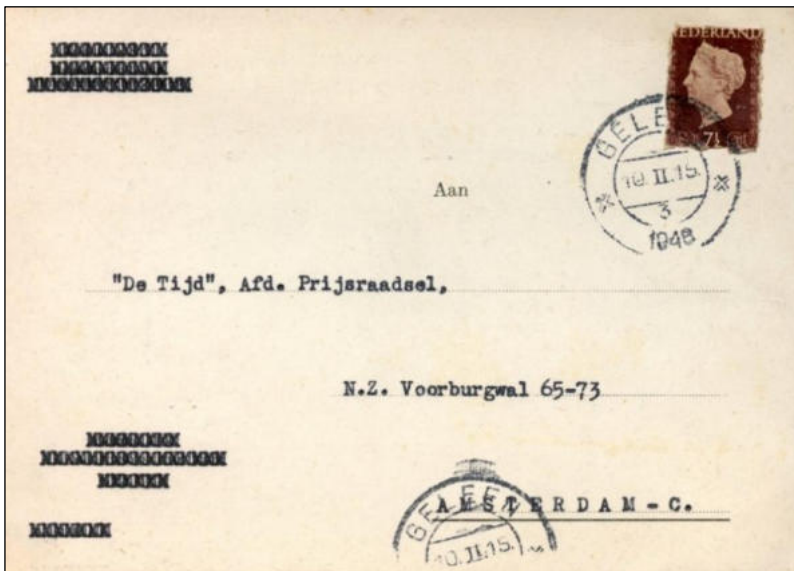
UITGEKNIPT UIT POSTWAARDESTUK: Er doorheen geglipt

Delft, 19 februari 1910. Ansichtkaart met bestemming Utrecht.

Tarief: briefkaart 2½ cent.

Kennelijk heeft men de uitgeknipte 2½ cent van een postwaardestuk niet als zodanig opgemerkt zodat de kaart zonder extra portheffing aankwam.

Bingelrade post Geleen, 10 februari 1948. Briefkaart met bestemming Amsterdam. Tarief: briefkaart 7½ cent.

Rafelig uitgescheurde waarde van een briefkaart om het op een postzegel te doen lijken. Dit laatste is gelukt want de kaart is niet belast met verhoogd port.

VERKOPING DONDERDAG 18 DECEMBER 2025

Kavel	Omschrijving	Cat.	Kwal.	Cat. Prijs €	Inzet €
12.001	Amerika Insteekboek		0		€ 5,00
12.002	Antigua Stockkaart uniformen		**		€ 2,50
12.003	Aruba Importa Album FDC album		0		€ 4,00
12.004	Australië DAVO LUXE 1987 - 1999 inclusief Antarctica		**	HCW	€ 150,00
12.005	Australië DAVO LUXE 2000 - 2006 Zegels en Velletjes (bijna compleet!)		0		€ 100,00
12.006	Australië DAVO LUXE 2008 - 2012 inclusief Antarctica		**	HCW	€ 150,00
12.007	België Insteekboek		0		€ 2,00
12.008	België Stockkaart 325	OBP	**	€ 125,00	€ 20,00
12.009	België Stockkaart spoorwegzegels		0		€ 2,00
12.010	België Stockkaart voorafstempelingen		**		€ 2,00
12.011	BRD Insteekboek		0		€ 2,00
12.012	Bulgarije Insteekboek		0		€ 2,00
12.013	China-Japan-Hong Kong Insteekboek		0	HCW	€ 20,00
12.014	Nederland DAVO Luxe 1970-1989 leeg		0		€ 5,00
12.015	Nederland DAVO Luxe 1985-1997 leeg		0		€ 7,50
12.016	Nederland DAVO Standaard 1852-987		*0		€ 10,00
12.017	DDR Stockkaart blok 11-12-14	Michel	**	€ 56,00	€ 5,00
12.018	DDR Stockkaart tussen 459/520	Michel	**	€ 108,00	€ 7,50
12.019	Deutsche Post 69/72 101/110	Michel	0	€ 122,00	€ 10,00
12.020	Duitsland Insteekboek		0		€ 4,00
12.021	Duitsland Ringbanden EDB 1996		0		€ 2,50
12.022	Duitsland Ringbanden EDB 1997		0		€ 2,50
12.023	Duitsland Ringbanden EDB 1998		0		€ 2,50
12.024	Duitsland Ringbanden EDB 1999		0		€ 2,50
12.025	Duitsland Ringbanden EDB 2000		0		€ 2,50
12.026	Duitsland Sigarenkistje 100 poststukken		0		€ 5,00
12.027	Egypte / UAR Postzegelboekje		**/*0		€ 3,50
12.028	Engeland DAVO Album		**/*0	HCW	€ 40,00
12.029	Engeland Insteekboek		0		€ 2,00
12.030	Engeland Snuffeldoos		0		€ 5,00
12.031	Engeland Stockkaart 3195/3199	Scott	**	€ 12,00	€ 3,00
12.032	Engeland Stockkaart 3272/3277	Scott	**	€ 18,00	€ 2,00
12.033	Engeland Stockkaart 3366/3371	Scott	**	€ 17,00	€ 2,00
12.034	Engeland Stockkaart 3380/3386	Scott	**	€ 21,00	€ 2,50
12.035	Europa Importa Album FDC album		0		€ 5,00
12.036	Europazegels en blokken jaren 1988		**	ZHCW	€ 75,00
12.037	Europa Stockkaart 1956	Michel	**	€ 387,00	€ 40,00
12.038	Europa Stockkaart 1957	Michel	**	€ 241,50	€ 25,00
12.039	Europa Stockkaart 1958	Michel	**	€ 20,60	€ 2,00
12.040	Europa Stockkaart 1959	Michel	**	€ 21,00	€ 2,00
12.041	Europa Stockkaart 1960	Michel	**	€ 179,50	€ 15,00
12.042	Europa Stockkaart 1961	Michel	**	€ 48,40	€ 4,00
12.043	Europa Wereldalbum		**/*0		€ 7,50
12.044	Fil. Artikel Doos met 25 insteekboekjes		0		€ 15,00
12.045	Fil. Artikel Importa FDC album leeg!		0		€ 5,00
12.046	Fil. Artikel Insteekboek 32 zw. bladen		0		€ 8,00
12.047	Fil. Artikel SAFE album Leeg		0		€ 7,00
12.048	Fil. Artikel Ordner met insteekkaarten		0		€ 2,50
12.049	Fil. Artikel Ordner met insteekkaarten		0		€ 5,00

12.050	Frankrijk DAVO 3 velletjes 2000 - 2005		**		€ 15,00
12.051	Frankrijk Stempeltjes zoeken!		0		€ 10,00
12.052	Frankrijk Snuffeldoos		0		€ 5,00
12.053	Hongarije Mapje Brieven e.d.		**/0		€ 2,00
12.054	Indië Nederland Stockkaart 1	NVPH	0	€ 125,00	€ 15,00
12.055	Indië Nederland Stockkaart 30	NVPH	0	€ 55,00	€ 7,00
12.056	Indonesië DAVO Album		*/0		€ 15,00
12.057	Indonesië Stockkaart 883-884 22/23	Zonneb	**	€ 41,00	€ 2,00
12.058	Indonesië Stockkaart 1096/1101	Zonneb	**	€ 54,00	€ 3,00
12.059	Indonesië Stockkaart 1117-18-21-22	Zonneb	**	€ 193,00	€ 10,00
12.060	Indonesië Stockkaart 1212	Zonneb	**	€ 30,00	€ 3,00
12.061	Indonesië Stockkaart 1215/1219	Zonneb	**	€ 51,75	€ 3,00
12.062	Insteekboek zwart (64 blz) Nederland		**/*/0		€ 5,00
12.063	Joegoslavië Insteekboek		**/*/0		€ 2,00
12.064	Joegoslavië Ringband O.S.		**		€ 5,00
12.065	Joegoslavië SAFE album		**/*/0		€ 20,00
12.066	Malta Albumbladen Maltese Ridders		**		€ 10,00
12.067	Nederland briefstukken spec. stempels		0		€ 4,00
12.068	Nederland briefstukken spec. stempels		0		€ 3,00
12.069	Nederland briefstukken spec. stempels		0		€ 3,00
12.070	Nederland briefstukken spec. stempels		0		€ 4,00
12.071	Nederland briefstukken spec. stempels		0		€ 3,00
12.072	Nederland DAVO Velletje 1965 - 1999		**		€ 15,00
12.073	Nederland DAVO Mooi NL 2005 - 2010 jaren 2005 t/m 2019 Leeg!		**/*/0		€ 25,00
12.074	Nederland DAVO Grenzeloos NL (leeg!)		**/*/0		€ 10,00
12.075	Nederland DAVO combinaties pzb	leeg!	0		€ 5,00
12.076	Nederland Importa Album FDC album		0	HCW	€ 15,00
12.077	Nederland Importa Album FDC album		0		€ 15,00
12.078	Nederland Insteekboek doubletten	leeg!	**/*/0		€ 3,00
12.079	Nederland Insteekboek		**/*/0		€ 2,00
12.080	Nederland Insteekboek Blokken van vier		**	hoog	€ 5,00
12.081	Nederland Insteekboek veldelen		**		€ 7,50
12.082	Nederland Insteekboek veldelen		**		€ 5,00
12.083	Nederland velletjes 2006 Nom Eu 58-62		**		€ 25,00
12.084	Nederland Jaargangen 1990 t/m 1994	NVPH	**		€ 10,00
12.085	Nederland vel van 100 zegels 1152		**		€ 2,00
12.086	Nederland vel van 100 zegels 1198		**		€ 3,00
12.087	Nederland 8 vellen met zegels 1201		**		€ 16,00
12.088	Nederland PZB stempels zoeken		0	hoog	€ 10,00
12.089	Nederland Ringband postzegelboekje		**/0		€ 3,00
12.090	Nederland Snuffeldoos Nieuwe uitgiften		**		€ 10,00
12.091	Nederland Snuffeldoos		**/*/0		€ 3,00
12.092	Nederland Snuffeldoos		**/*/0		€ 5,00
12.093	Nederland Stockkaart 97-99	NVPH	*/0	€ 95,00	€ 10,00
12.094	Nederland Stockkaart 224	NVPH	*	€ 25,00	€ 2,50
12.095	Nederland Stockkaart 244-247	NVPH	*	€ 105,00	€ 10,00
12.096	Nederland Stockkaart 346-349	NVPH	*/0	€ 99,00	€ 10,00
12.097	Nederland Stockkaart 350-355	NVPH	**	€ 43,00	€ 4,00
12.098	Nederland Stockkaart 518 t/m 533		**	€ 270,00	€ 30,00
12.099	Nederland minimale plakkerest 535	NVPH	*	€ 225,00	€ 20,00
12.100	Nederland Stockkaart 566-560	NVPH	*	€ 90,00	€ 10,00
12.101	Nederland Stockkaart 592-595	NVPH	*	€ 90,00	€ 10,00
12.102	Nederland Stockkaart 641-645	NVPH	**	€ 32,00	€ 2,50

12.103	Nederland Amphilexblok 877	NVPH	**		€ 3,00
12.104	Nederland Amphilexblok 888	NVPH	**		€ 3,00
12.105	Nederland Stockkaart D9-D15	NVPH	0	€ 62,00	€ 10,00
12.106	Nederland Stockkaart postzegelboekjes	NVPH	**	€ 25,00	€ 2,50
12.107	Nederland Stockkaart postzegelboekjes	NVPH	**	€ 106,00	€ 10,00
12.108	Nederland kaart met veldpoststempel		0		€ 2,00
12.109	Nederland Stockkaart Plaatfouten	MAST	**/*	€ 373,00	€ 17,50
12.110	Nederland Stockkaart Plaatfouten	MAST	0	€ 352,00	€ 17,50
12.111	New Sealand map postzegelboekjes		**		€ 3,00
12.112	Polen DAVO Album 1995 t/m 2005		**/*0		€ 15,00
12.113	Polen Insteekboek Jaren 1667 t/m 1975	Michel	**/*0	€ 315,00	€ 20,00
12.114	Polen Insteekboek Jaren 1983 t/m 1999	Michel	**/*0	€ 450,00	€ 30,00
12.115	Polen Mapje velletjes En blokken		**		€ 10,00
12.116	Polen Snuffeldoos		0		€ 7,50
12.117	Polen Stockkaart blok 102	Michel	**	€ 170,00	€ 7,00
12.118	Roemenië Insteekboek		**/*0		€ 2,50
12.119	Rusland Insteekboek Veel oud Rusland		**/*0		€ 15,00
12.120	Rusland Insteekboek velletjes / blokken		**/*0		€ 10,00
12.121	Rwandaise Stockkaart diverse series		**		€ 5,00
12.122	Scandinavië map 20 poststukken		0		€ 2,00
12.123	Spanje Rondzendboekjes 3x 3 stuks		**/*0		€ 3,00
12.124	Suriname DAVO Album Leeg!	leeg!	0		€ 7,50
12.125	Tsjechoslowakije Insteekboek		0		€ 3,00
12.126	UNICEF bladen Brieven-zegels-FDC		**		€ 5,00
12.127	USA Ringband FDC 48 stuks		0		€ 6,50
12.128	Wereld WWF Eerste-Dag enveloppe		0		€ 7,50
12.129	Wereld Great Art Stamp of the World		0		€ 7,50
12.130	Wereld Albumbladen Thema kunst		**		€ 10,00
12.131	Wereld Insteekboek		**/*0		€ 2,00
12.132	Wereld Insteekboek		**/*0		€ 2,00
12.133	Wereld Insteekboek		**/*0		€ 3,00
12.134	Wereld Insteekboek Thema Scouting		**		€ 2,00
12.135	Wereld Insteekboek Kerstzegels		**/*0		€ 25,00
12.136	Wereld Insteekboek Thema Zeppelins		**/*0		€ 7,00
12.137	Wereld Insteekboek scheepvaart		**/*0		€ 4,00
12.138	Wereld Map Brieven e.d.		0		€ 5,00
12.139	Wereld map diverse postzegelboekjes		**		€ 4,00
12.140	Wereld Ringband		**/*0		€ 2,00
12.141	Polen Insteekboek		0		€ 2,00
12.142	Wereld Snuffeldoos		**/*0		€ 2,00
12.143	Wereld Snuffeldoos		**/*0		€ 8,50
12.144	Wereld Snuffeldoos		**/*0		€ 10,00
12.145	Wereld Snuffeldoos		0		€ 8,00
12.146	Wereld Snuffeldoos		0		€ 5,00
12.147	Wereld Stockkaart		0		€ 3,00
12.148	Wereld Stockkaart Perforaties 158 stuks		0	hoog	€ 15,00
12.149	Wereld Wereldalbum		**/*0		€ 10,00
12.150	Zweden Insteekboek		**		€ 5,50

Om nieuwe kavels in te leveren en voor uw schriftelijke koopopdracht neemt u contact op met Peter Teurlings
E-mailadres: veiling@hertogpost.nl

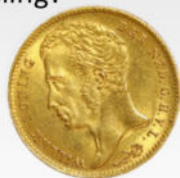
Rietdijk

A° 1919

Postzegel- en muntenveilingen

- Een betrouwbare taxatie van uw verzameling?
- Een hoge opbrengst via een internationale veiling?
- Een gedegen en correcte afwikkeling van uw levenswerk?

Laat **Rietdijk** uw partner zijn!

Postzegelveilingen In **april** en **november**.

Muntenveilingen in **juni** en **december**.

Wij zijn doorlopend op zoek naar **postzegels** en **munten**!

Voor **grote** inzendingen komen wij graag naar u toe!

Adres Noordeinde 41 (schuin t.o. paleis)
2514 GC 's-Gravenhage

Telefoon **070-364 79 57** (postzegelveiling)
070-364 78 31 (muntveiling)

Fax 070-363 28 93

Internet www.rietdijkveilingen.nl

E-mail info@rietdijkveilingen.nl

HERITAGE AUCTIONS EUROPE

Energieweg 7
3401 MD IJsselstein
Nederland
Telefoon: 030 6063944
Email: info@ha-europe.com
www.ha-europe.com

Hét veilinghuis voor al uw postzegels!

Uw collectie laten taxeren?

Heritage Auctions Europe is hét adres voor betrouwbare en realistische taxaties. Onze specialisten behoren tot de top in hun vakgebied en door jarenlange ervaring kunnen zij als geen ander de waarde van uw collectie bepalen.

Iedere **woensdag** taxeren wij gratis uw munten, bankbiljetten, penningen, onderscheidingen, postzegels en oude ansichtkaarten.

Iedere **donderdag** taxeren wij gratis uw overige waardevolle objecten. U bent op beide dagen zonder afspraak welkom van 10.00 tot 16.00.

Op de overige werkdagen kunt u ook bij ons terecht voor een gratis taxatie op afspraak. Neem in dit geval contact met ons op om een afspraak te maken.

Uw collectie laten veilen?

Als 's werelds grootste veilinghuis op het gebied van filatelie, numismatiek en andere verzamelobjecten zijn wij doorlopend op zoek naar inzendingen voor onze veilingen in Nederland, de Verenigde Staten en Hong Kong. Onze bidders/Leden (ruim 1,4 miljoen!) zorgen gegarandeerd en aantoonbaar voor de hoogste opbrengst.

Voor meer informatie of een afspraak voor een vrijblijvende taxatie kunt u contact met ons opnemen per telefoon of email.

Bieden op een veiling?

Een overzicht van de veilingen in IJsselstein vindt u op www.ha-europe.com. Na registratie kunt u online vooraf bieden en deelnemen aan de live-veilingen. De kavels staan ongeveer drie weken voorafgaand aan de veiling online. De week voor de veiling kunt u gebruik maken van onze kijkdagen in IJsselstein. Kijk ook op www.ha.com voor veilingen in de Verenigde Staten en Hong Kong.

